

Bilancia roka: Pekárenský priemysel

Bilanciu roka 2019 pripravil Slovenský zväz pekárov, cukrárov a cestovinárov Slovenska. Na otázky odpovedá jeho predsedníčka Tatiana Lopúchová.

Aké boli podľa Vás pozitíva roka 2019 v oblasti, v ktorej pôsobíte a prečo?

Odovzdanie ocenenia Poctivý obchod: Slovenský zväz pekárov, cukrárov a cestovinárov prvýkrát v roku 2019 odovzdal ocenenie Poctivý obchod pre tých obchodníkov, ktorí dodržiavajú praktiky férového obchodu a spravodlivé rozdelenie marží medzi dodávateľom a odberateľom. Tento rok ich získali slovenskí predajcovia.

Prijatie zákona o neférových obchodných praktikách: Zákon nadobudol účinnosť 1. apríla 2019. Nové znenie zákona má pomôcť v boji proti neférovým praktikám v obchode s potravinami. Pekári na Slovensku novelizáciu zákona oceňujú, tvrdia, že neprimerané podmienky sú dôsledkom zneužívania ekonomickej sily, na ktoré zväčša doplácajú práve dodávatelia. Práve pekári dlhodobo v obchodných vzťahoch zastávajú pozíciu slabšieho a často sú prinútení súhlasiť s takými podmienkami, ktoré si určujú odberatelia so silným postavením na trhu, čo deformuje férové podnikateľské prostredie.

Novelizácia zákona o cenách: Národná rada SR schválila poslaneckú novelu zákona o cenách, na základe ktorej získalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR kompetenciu záväzne stanovovať ekonomicky oprávnené náklady na určené druhy potravín, čím sa zabráni ich predaju pod výrobné náklady. Pekári pritom už od roku 2015 pravidelne volali po aktualizácii tohto zákona, pretože pri rokovaniach prevažne so zahraničnými obchodnými reťazcami sa dlhodobo stretávajú s ignorovaním svojich výrobných nákladov a pre zaistenie odbytu často pod tlakom musia pristupovať pri predaji základných pekárenských výrobkov, tradičného rožka a chleba, na také cenové podmienky, ktoré nepokrývajú ani náklady na ich výrobu.

Zvýšenie počtu členov zväzu: Počet členov Slovenského zväzu pekárov, cukrárov a cestovinárov sa

v roku 2019 výrazne zvýšil. Kým vlni zväz hájil záujmy pekárenských firiem s počtom zamestnancov 5-tisíc, tento rok /2019/ je to o 2-tisíc ľudí viac. To znamená, že jednotná organizácia zastupuje 7-tisíc zamestnancov v sektore. Podľa aktuálnych oficiálnych štatistík v pekárstve, cukrárenstve a vo výrobe cestovín pracuje 11-tisíc ľudí.

Rozšírenie spolupráce so zahraničnými pekárskymi organizáciami: Dôvodom je, že pekári v strednej a východnej Európe hovoria o kolabujúcom stave sektora. Zhodujú sa, že aktuálny ekonomický stav odvetvia a samotných spoločností je dlhodobo neudržateľný, pričom zástupcovia zo Slovenska, Maďarska, Českej republiky, Poľska, Chorvátska a Rumunska uvádzajú rovnaký problém - nekalé obchodné praktiky. A to najmä neprímeraný tlak na nízke ceny zo strany silných hráčov v maloobchode. Ale taktiež nárast spotreby mrazených produktov na úkor čerstvého pečiva, veľmi nízke mzdy, chýbajúce financie na investície a neatraktivita odvetvia pre mladých ľudí. Preto sa organizácie z týchto krajín pravidelne stretávajú a diskutujú o možnostiach nápravy. Pred letom sa spoločne stretli na summite vo Veľkých Pavlovciach a Pardubiciach, počas jesene na konferencii Gastra&Kulinária v Nitre.

Nižšia DPH: Od budúceho roka začne platiť znížená DPH vo výške 10 percent, zo súčasných 20 percent, aj na „čerstvé pečivo v hmotnosti od 40 do 50 gramov.“ V našich podmienkach sa teda znížená DPH bude od januára 2020 používať aj pre najbežnejšie pečivo, ktoré slovenskí spotrebitelia denne kupujú - rožky, prípadne iné druhy čerstvého pečiva, ktoré spĺňajú zákonom stanovené podmienky pre zníženie sadzby DPH. SZPCC má za to, že z titulu zníženej DPH sa nedá očakávať pokles cien rožka v obchodoch, avšak úprava dane by mala jednoznačne pomôcť pekárom pri vyjednávani ich odbytových cien na rok 2020.

Aké boli podľa Vás negatíva roka 2019 v oblasti, v ktorej pôsobíte a prečo?

Opätovné zvýšenie sociálnych príplatkov a zvýšenie minimálnej mzdy: Podľa analýzy sa medzi obdobím od januára 2017 do začiatku mája 2019 zvýšili náklady pekárnskych spoločností na zamestnancov v priemere o 59 percent (hovoríme tu o celkovej cene práce pre zamestnávateľov). Do

konca tohto roka /2019/ očakávame nárast celkovej ceny práce na jedného zamestnanca o ďalších 15 percent, pričom samotné mzdové náklady budú v roku 2020 tvoriť až 45 percent z celkových nákladov na výrobu. Samotné osobné príplatky sú zároveň naviazané na rast minimálnej mzdy, ktorá sa každým rokom rapídne zvyšuje. No a v pekárňach je až 81% pracovného fondu zaťažený zákonnými príplatkami. To výrazne zasahuje do ekonomiky každej pekárne. Najväčší problém spôsobil sociálny balíček najmä veľkým priemyselným pekárňam, ktoré zamestnávajú veľký počet ľudí. Naopak menšie pekárne boli nútené v snahe o elimináciu dosahov vyšších osobných nákladov pristupovať k redukcii činnosti počas víkendov či sviatkov, prípadne zrušili výrobu v nočných hodinách. Pekárne totiž nevedeli tak rýchlo premietnuť svoje zvýšené náklady do odbytových cien v plnej miere. Veľké priemyselné pekárne, ktoré majú výrobu naviazanú na vysoké dodávky čerstvého pečiva, však tento krok nemohli urobiť.

Neúplné akceptovanie zvýšených nákladov u všetkých obchodníkov: Z vyššie uvedeného je zrejmé, že takýto rapídny nárast má vplyv na celkovú ekonomiku pekární. Logicky sa tieto náklady majú premietiť do tržieb, čo sa ale v plnom rozsahu nepodarilo zohľadniť. Dôležité budú preto ročné rokovania o cenách s jednotlivými obchodnými partnermi, ktoré gradovali v decembri tohto roka.

Čo očakávate od roka 2020 od štátu, čo by mala byť priorita budúcej vlády?

Zníženie odvodov štátu pre zamestnávajúce firmy, prípadné naviazanie sociálnych príplatkov na rast priemernej mzdy: Naviazanie príplatkov na priemernú mzdu by čiastočne riešil problém s rapídny nárastom nákladov na prácu, avšak nerieši to žalostnú situáciu s nízkymi mzdami v pekárstve a nedostatkom ľudí. Jedným z riešení, ktoré SZPCC navrhuje a ktoré by mohlo výrazne pomôcť zastabilizovať situáciu, sú úľavy na daniach a zníženie % odvodových povinností, a to najmä v sektoroch, ktoré sú povahou svojej práce výrazným spôsobom zaťažené zákonnými príplatkami. Pekári majú napríklad až 81% pracovného fondu zaťažených zákonnými príplatkami.

Podpora priamych dotácií tak ako pre potravinársky sektor, tak aj pre náš odbor s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti voči okolitým krajinám, ktoré v cenách svojich výrobkov takéto dotačné prvky obsahujú. Výsledkom by mal byť zvyšujúci sa objem predaja domácich výrobkov, tým aj zvýšená obrátkovosť slovenských surovín, zvýšenie zamestnanosti v slovenských firmách a tým aj zvýšenie odvodov a daní do štátnej pokladne. Čiže štátna finančná podpora domácich producentov potravín môže byť pre štát v konečnom dôsledku nižšia ako výsledný finančný efekt pre štátnu pokladňu.

Podpora zväzových organizácií na cielený marketing a popularizáciu jednotlivých odborov zameraných na spotrebiteľa v každom veku, zvláštna pozornosť by mala byť venovaná deťom a mladým ľuďom. Väčšina zväzov je financovaná iba členskými príspevkami členov, ich výška stačí iba na samotný chod týchto organizácií. Takto nezostáva na propagáciu domácich potravín medzi populáciou. Tak isto mnohí neorganizovaní producenti bezplatne využívajú výhody, ktoré jednotlivé zväzy pre svojich členov vybojujú. Stojí za úvahu myšlienka, aby dotačné výhody využívali predovšetkým organizovaní členovia, resp. členstvo by malo byť veľkou výhodou pri udeľovaní dotačných prostriedkov.